

Î N C H E I E R E

23 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de societatea cu răspundere limitată „MS-ILPEX” împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2017,

adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „MS-ILPEX” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Biroul vamal Chișinău, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Direcția deservire fiscală Râșcani din cadrul Direcției generale administrare fiscală a Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actului administrativ,

c o n s t a t ă :

La 12 martie 2016, societatea cu răspundere limitată „MS-ILPEX” (în continuare SRL „MS-ILPEX”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Direcției administrare fiscală Râșcani din cadrul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii menționează că, în perioada 25 aprilie 2014 – 07 aprilie 2015 a efectuat tranzacții de import de produse de fitotehnie și horticultură, inclusiv citrice, în valoare totală de 103 085 864,41 de lei, fiind calculată și achitată TVA în valoare totală de 20 617 172,20 de lei, ce constituie cota 20 % din valoarea produselor importate.

Relevă reclamanta că la sfârșitul anului 2015, în urma efectuării unei analize de audit a aflat că TVA achitată pentru perioada indicată supra a fost calculată și achitată în mod eronat, deoarece s-a constatat un surplus la plata TVA în valoare de 12 370 303,05 lei. Astfel, la 10 februarie 2016 a înaintat Serviciului Vamal notificare prin care a solicitat recalcularea sumelor plătite cu titlu de TVA și restituirea surplusului la plata TVA în mărime de 12 370 303,05 lei, pentru perioada 25 aprilie 2014 – 07 aprilie 2015.

Însă, prin răspunsul nr.28/20-2015 din 12 februarie 2016, Serviciul Vamal a refuzat recalcularea sumelor plătite cu titlu de TVA și restituirea surplusului la plata TVA în mărime de 12 370 303,05 lei pentru perioada 25 aprilie 2014 – 07 aprilie

2015.

Consideră reclamanta că răspunsul Serviciului Vamal contravine normelor legale, deoarece conform art. 96 lit. b) liniuța a 5-a din Codul fiscal în redacția Legii nr. 47 din 27 martie 2014 în vigoare până la 07 aprilie 2015, la producția din fitotehnie și horticultură în formă naturală și producția din zootehnie în formă naturală, masă vie și sacrificată, produsă și/sau importată pe teritoriul Republicii Moldova se aplică TVA la cota de 8 %. Astfel, pentru mărfurile importate în perioada 25 aprilie 2014 – 07 aprilie 2015, cota TVA care urma a fi aplicată este de 8 % și nu 20 %.

Solicită admiterea acțiunii, a constata ca fiind ilegal refuzul Serviciului Vamal de a restitui surplusul achitat de către SRL „MS-ILPEX” ca urmare a perceperii cotei TVA pentru perioada 25 aprilie 2014 – 07 aprilie 2015 în valoare totală de 12370303,05 lei; și obligarea Serviciului Vamal să restituie surplusul achitat de către SRL „MS-ILPEX” ca urmare a perceperii cotei TVA pentru perioada 25 aprilie 2014 – 07 aprilie 2015 în valoare totală de 12 370 303,05 lei.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor din 21 aprilie 2016 (f.d. 58-59 recto-verso vol. I) reclamanta solicită admiterea acțiunii; a constata ca fiind ilegal refuzul Serviciului Vamal de a aplica prevederile art. 96 lit. b) liniuța a 5-a din Codul fiscal, la importul produselor din horticultură de către SRL „MS-ILPEX” pentru perioada 25 aprilie 2014 – 07 aprilie 2015 în valoare totală de 12 370 303,05 lei; a obliga Serviciul Vamal de a recalcula TVA-ul la importul produselor din horticultură de către SRL „MS-ILPEX” pentru perioada 25 aprilie 2014 – 07 aprilie 2015, în conformitate cu prevederile art. 96 lit. b) liniuța a 5-a din Codul fiscal în redacția Legii nr. 47 din 27 martie 2014; a obliga Serviciului Vamal să restituie surplusul achitat de către SRL „MS-ILPEX” ca urmare a perceperii cotei TVA pentru perioada 25 aprilie 2014 – 07 aprilie 2015 în valoare totală de 12 370 303,05 lei.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, din 28 iunie 2016 (f.d. 170, 122 vol. I) s-a admis cererea reprezentantului reclamantei SRL „MS-ILPEX”, avocatul Denis Grecu și s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Biroul vamal.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor din 05 august 2016 (f.d. 141-142, 172-173 vol. I) îndreptată împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Biroul vamal Chișinău, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, Direcția administrare fiscală Râșcani din cadrul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, în scopul înlăturării unor omisiuni de redactare a pretențiilor din acțiune, solicită admiterea acțiunii; a constata ca fiind ilegal refuzul Serviciului Vamal de a aplica prevederile art. 96 lit. b) liniuța a 5-a din Codul fiscal în redacția Legii nr. 47 din 27 martie 2014, la importul produselor din horticultură de către SRL „MS-ILPEX” pentru perioada 25 aprilie 2014 – 07 aprilie 2015 în valoare totală de 103 085 864,41 de lei; a obliga Serviciul Vamal de a recalcula TVA-ul la importul produselor din horticultură de către SRL „MS-ILPEX” pentru perioada 25 aprilie 2014 – 07 aprilie 2015, în conformitate cu prevederile art. 96 lit. b) liniuța a 5-a din Codul fiscal în redacția Legii nr. 47 din 27 martie 2014 în valoare totală de 103 085 864,41 de lei; a obliga Serviciului Vamal să restituie, în ordinea prevăzută de lege, surplusul de TVA achitat de către SRL „MS-ILPEX” pentru importul produselor de horticultură în perioada 25 aprilie 2014 – 07 aprilie 2015, ca urmare a neaplicării prevederilor art. 96 lit. b) liniuța a 5-a din Codul fiscal în redacția Legii

nr. 47 din 27 martie 2014, în valoare totală de 12 370 303,05 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău, din 15 august 2016 (f.d. 178, 183-190 vol. I) s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de SRL „MS-ILPEX” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Biroul vamal Chișinău, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, Direcția administrare fiscală Râșcani din cadrul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat cu privire la contestarea actului administrativ.

În consolidarea soluției adoptate, prima instanță a reținut că, conform prevederilor art. 46 alin. (1) din Legea cu privire la actele legislative, actul legislativ produce efecte numai în timpul cât este în vigoare și nu poate fi retroactiv sau ultraactiv.

Prin urmare, în speță, se impune aplicarea dispoziției art. 96 lit. b) liniuța a 5-a din Codul fiscal în redacția Legii nr. 47 din 27 martie 2014 în vigoare până la data de 07 aprilie 2015, care avea următorul conținut: „la producția din fitotehnie și horticultură în formă naturală și producția din zootehnie în formă naturală, masă vie și sacrificată, produsă și/sau importată pe teritoriul Republicii Moldova se aplică TVA la cota de 8 %”, însă, cadrul juridic vizat nu prevede expres pozițiile tarifare pentru care se aplică această cotă redusă.

Astfel, prima instanță a dedus că în lipsa unui cadru juridic care ar fi reglementat expres pozițiile tarifare pentru producția din fitotehnie și horticultura în formă naturală și producția din zootehnie în formă naturală, masă vie și sacrificată, organul vamal corect a aplicat prevederile legale, la etapa declarării mărfurilor în perioada 25 aprilie 2014 – 07 aprilie 2015.

În acest sens, a relevat că în conformitate cu Hotărârea de Guvern nr. 1525 din 29 decembrie 2007 cu privire la aprobarea nomenclatorului de mărfuri al Republicii Moldova, clasificarea mărfurilor se efectuează în conformitate cu regulile principale de interpretare. Potrivit regulilor principale de interpretare, pentru scopuri juridice clasificarea mărfurilor în Nomenclator se realizează reieșind din textul pozițiilor mărfurilor și al notelor corespunzătoare referitoare la secțiuni sau capitole.

În această ordine de idei, instanța inferioară a reținut că în denumirile pozițiilor tarifare stipulate în nomenclatorul mărfurilor nu se regăsesc noțiunile de producția din fitotehnie și horticultura în formă naturală și producția din zootehnie în formă naturală, masă vie și sacrificată, circumstanță care confirmă corectitudinea aplicării de către Serviciul Vamal a prevederilor legale, or, în speță, nu avea temei juridic pentru aplicarea art. 96 lit. b) liniuța a 5-a din Codul fiscal.

Astfel, aplicarea condițiilor invocate de reclamantă a devenit posibilă după modificarea normei incidente la 03 aprilie 2015 (în vigoare din 07 aprilie 2017), prin introducerea pozițiilor tarifare.

Suplimentar, instanța inferioară a constatat că nu toată marfa importată de reclamantă, și anume de la poziția tarifară „0805” a cărui recalculare și restituirea TVA se solicită, este inclusă în lista mărfurilor cu cota TVA de 8 % , circumstanță care la fel denotă corectitudinea acțiunilor organului vamal de a percepe taxa generală de 20 %.

Subsecvent, prima instanță a conchis inadmisibilitatea Raportului de audit nr.018 din 27 iulie 2016, or, conform dispozițiilor art. 148 alin. (1) din Codul de procedură civilă, pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, meșteșugurilor artizanale și din alte domenii, apărute în proces, care cer cunoștințe

speciale, instanța dispune efectuarea unei expertize, la cererea părții sau a unui alt participant la proces, iar în cazurile prevăzute de lege, din oficiu. Actele reviziei ori ale inspecțiilor departamentale, precum și raportul scris al specialistului, nu pot înlocui raportul de expertiză și nici exclude necesitatea efectuării expertizei în aceeași problemă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2017 (f.d. 243, 244-249 vol. I) s-a respins apelul declarat de SRL „MS-ILPEX” și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, din 15 august 2016.

La 21 septembrie 2017, SRL „MS-ILPEX” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2017, solicitând admiterea recursului; casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2017 și a hotărârii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, din 15 august 2016, cu pronunțarea unei hotărâri noi în sensul admiterii acțiunii (f.d. 1-3 vol. II).

În motivarea recursului a invocat că instanțele inferioare au aplicat în mod eronat legea și au aplicat norme care nu trebuiau aplicate.

În acest sens menționează că instanțele de fond urmau să aplice prevederile art.96 lit. b) liniuța a 5-a din Codul fiscal în redacția Legii nr. 47 din 27 martie 2014, care prevedea că la producția din fitotehnie și horticultură în formă naturală și producția din zootehnie în formă naturală, masă vie și sacrificată, produsă și/sau importată pe teritoriul Republicii Moldova se aplică TVA la cota de 8 %.

Astfel, consideră că mărfurile importate de către recurentă cad sub incidența normei precitate, deoarece noțiunea de horticultură este explicată prin răspunsul nr.18/2-86 din 25 februarie 2014 eliberat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art.433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Conform art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul consideră că calea de atac a fost demarată în interiorului termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul comunicării deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2017, însă aceasta a fost expedită participanților la proces prin scrisoarea de comunicare a actului de procedură cu numărul de ieșire 12112-3 din 17 iulie 2017 (f.d. 250 vol. I), iar cererea de recurs a fost depusă la 21 septembrie 2017, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe recurs (f.d. 1 vol. II).

Instanța de recurs nu poate accepta alegațiile recurente precum că instanțele inferioare au aplicat în mod eronat legea și au aplicat norme care nu trebuiau aplicate în speță. Or, dispozițiile art. 96 lit. b) liniuța a 5-a din Codul fiscal în redacția Legii nr. 47 din 27 martie 2014 nu statuează în mod imperativ pozițiile tarifare pentru care se aplică această cotă redusă.

Astfel, argumentele recurente sunt lipsite de substanță, deoarece la etapa declarării mărfurilor, și anume în perioada 25 aprilie 2014 – 07 aprilie 2015, lipsea cadrul legal care ar fi reglementat expres pozițiile tarifare pentru producția din fitotehnie și horticultura în formă naturală și producția din zootehnie în formă naturală, masă vie și sacrificată.

În acest sens, instanța de recurs opinează că nu pot fi acceptate nici alegațiile recurente cu privire la răspunsul nr. 18/2-86 din 25 februarie 2014 eliberat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova, prin care se explică noțiunea de horticultură, deoarece acest înscris nu îmbracă forma unui act legislativ sau normativ. Or, articolul 2 din Legea nr. 780 din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, definește „actele legislative” ca acele care sunt adoptate de

unica autoritate legislativă a statului în temeiul normelor constituționale, conform procedurii stabilite de Regulamentul Parlamentului, de alte reglementări în vigoare, și ocupă poziția cea mai înaltă în ierarhia actelor normative din Republica Moldova.

Totodată, articolul 2 din Legea nr. 317 din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități administrative publice centrale și locale, definește „actul normativ” ca acel act juridic, care este emis de Guvern și de alte autorități ale administrației publice centrale și locale în temeiul normelor constituționale și legale, care stabilește reguli obligatorii de aplicare repetată la un număr nedeterminat de situații identice.

La caz, completul de admisibilitate consideră oportun de a taxa că, nomenclatorul de mărfuri al Republicii Moldova a fost aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 1525 din 29 decembrie 2007. Conform dispozițiilor acestuia, pentru scopuri juridice clasificarea mărfurilor în nomenclator se realizează reieșind din textul pozițiilor mărfurilor și al notelor corespunzătoare referitoare la secțiuni sau capitole.

Ipoteza relevată certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece recurenta nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Or, argumentele înserate în cererea de recurs sunt distincte procedurii în recurs, circumstanță care evidențiază caracterul declarativ al acestuia, lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurenteii cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67*). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de SRL „MS-ILPEX” nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că recurent SRL „MS-ILPEX” a depus prezenta cerere de recurs după ce a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50*).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentei SRL „MS-ILPEX” i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (*Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67*).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural,

iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art.432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de SRL „MS-ILPEX” în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de SRL „MS-ILPEX” împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2017 se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță